

M^m

BİLANÇO

TÜRMOB AYLIK YAYIN ORGANI • SAYI : 198 • NİSAN 2013 5 5.00 TL • ISSN:1307-6620

- *Muhasebe Haftası kutlandı*
- *Küreselleşme vergi yükünü azaltıyor*
- *Bütçe 1.4 milyar açık verdi*
- *Türkiye hızla yaşlanacak*

ISSN 1307-6620

Ekonomik Rapor

TÜRMOB Adına Sahibi ve
Genel Yayın Yönetmeni

Nail SANLI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ali Ekber DOĞANOĞLU

Yayın Kurulu

Nail SANLI
Ali E. DOĞANOĞLU
Ahmet FETTAHOĞLU
Ebru AYDIN

TÜRMOB
MU-DEN A.Ş.
tarafından yayınlanmaktadır
Yayın Türü : Yaygın süreli

Yönetim Yeri

Gençlik Caddesi No:107
06570 Anıttepe - ANKARA
Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat)
Fax: (0.312) 232 50 73
http: www.turmob.org.tr
e-mail:alid@turmob.org.tr

Dizgi - Düzenleme

Tuncay TEKYILDIZ

Baskı

Fersa Matbaacılık Paz.San.Tic.Ltd.Şti.
Ostim 36. Sk. No:5/C-D
Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0.312) 386 17 00 (pbx)

Basım Tarihi : 04 Nisan 2013

Basım Yeri : Ankara
ISSN : 1307-6620

Dergide yayınlanan yazıların yayın hakkı

Bilanço Dergisi'ne aittir.

Kaynak gösterilmeden bir bölümü veya
tamamı alıntı yapılamaz

Kamu gözetiminde dünya uygulamaları ve Türkiye örneği

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu ile ilgili yaptığımız değerlendirmelerde, ülkemiz düzenlemesinin uluslararası uygulamalarla örtüşmediğini sürekli paylaştık. Ancak yaşanan süreç uygulamalarında önemli farklılıklar gösterdiğini ortaya koydu.

Kamu gözetimi uygulamasını Dünya ile tanıştıran başta ABD modeli olmak üzere, Avrupa Birliği düzenleme ve uygulamaları, İngiltere, Japonya ve Kanada örnekleri detaylı bir şekilde inceledikten sonra konuya ilişkin Türkiye örneği irdeleyen bir çalışma gerçekleştirdik.

Çalışmada öncelikle; mesleki uzmanlaşma ve globalleşme kapsamında bağımsız denetiminin yeri belirtildikten sonra, Bağımsız denetimin kamu gözetiminde uluslararası düzeyde önderlik yapan ABD yanı sıra bu alanda düzenleme ve uygulamaları ile ön plana çıkmış ve gelişmiş finansal piyasalara sahip İngiltere, Japonya ve Kanada örnekleri ile çalışma farklı coğrafyalardaki kamu gözetimi modellerini de ortaya koymaktadır.

Kitap haline getirdiğimiz bu çalışmamızı, konunun ilgili kesimleriyle, kamuoyuyla ve Antalya'da gerçekleştireceğimiz 7 inci Türkiye Muhasebe Formu'nda meslektaşlarımızla paylaşacağız.

Dünya uygulamaları ve Türkiye örneğinin karşılaştırdığımız çalışmamız, Türkiye'de Bağımsız Denetimde Kamu Gözetimi düzenleme ve uygulamalarının, diğer ülke örneklerine göre bazı farklılıklar içerdiğini ve Dünya uygulamaları ile tam olarak uyumlu olmadığı sonucuna ulaşmaktadır.

TÜRMOB'un talebi başından beri dünya ile uyumlu bir mevzuat ve uygulamanın ülkemizde de gerçekleştirilmesidir.

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağınızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik.

Gelecek sayımızda
buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI / Genel Başkan

Muhasebe Haftası kutlandı

Muhasebe Haftası, mesleğin sorunlarının kamuoyu gündemine taşındığı çok çeşitli etkinliklerle ülke genelinde kutlandı. Muhasebe Haftası kapsamında Oda Başkanları ile birlikte Anıtkabir ziyareti gerçekleştirildi, TBMM Başkanı Cemil Çiçek, Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı ile görüşüldü.

1 -7 Mart Muhasebe Haftası yurt genelinde düzenlenen çeşitli etkinliklerle geniş bir katılımı kutlandı. Muhasebe Haftası dolayısıyla yapılan etkinlikler de bağımsız denetimde yaşanan sorunlar birinci önceliği oluşturdu. Odalar düzenlediği etkinliklerle meslekle ilgili yaşanan sorun ve sıkıntıları kamuoyuna aktardı.

TÜRMOB tarafından gerçekleştirilen etkinlikte, TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı Başkanlığında TÜRMOB kurulları ve Oda Başkanları önce Anıtkabiri ziyaret ederek mozoleye çelenk koydular.

TÜRMOB Genel Başkanı Sanlı, daha sonra Anıtkabir Özel Defteri'ni imzaladı.

Sanlı, deftere şu ifadeleri yazdı: "Yüce Atatürk, Kurduğun Türkiye Cumhuriyeti'nde görev yapan, TÜRMOB çatısı altında örgütlü ve ülke genelinde toplam 84 odada kayıtlı 90 bin meslek mensubu, 17 bin stajyer, büro çalışanları ve aileleriyle birlikte sayısı 500 bini geçen muhasebe camiası olarak, 1-7 Mart tarihlerinde Muhasebe Haftası'nı kutluyoruz.

90 bin mali müşavir ve yeminli mali müşavir üyemizi temsilen, oda başkanlarımız ile birlikte bağlılığımızı ve saygımızı yinelemek için huzurunuzdayız.

Kurmuş olduğun çağdaş, demokratik Türkiye Cumhuriyeti'ni geliştirmek, güçlendirmek, yaşatmak için meslek camiası olarak inancımızı ve kararlılığımızı huzurunda bir kez daha ifade ediyoruz.

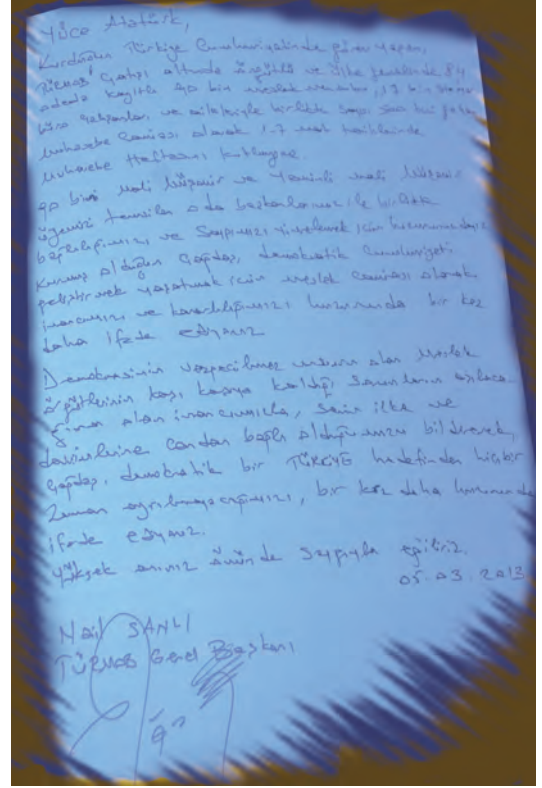
Demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan meslek örgütlerinin karşı karşıya kaldığı sorunların aşılacağına olan inancımızla, senin ilke ve devrimlerine candan bağlı olduğumuzu bildirerek, çağdaş, demokratik bir Türkiye hedefinden hiçbir zaman ayrıl-

mayacağımızı bir kez daha huzurunda ifade ediyoruz.

Yüksek anınız önünde saygıyla eğiliriz."

TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı ve beraberindeki heyet daha sonra TBMM Başkanı Cemil Çiçek'i ziyaret etti.

TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı, Muhasebe Hattası çerçevesinde bu ziyareti yaptıklarını dile getirerek, "Birçok mesleki sorunlarımız bulunuyor. Mesleğe kabul şartlarının dünya standartlarında gerçekleştirilmekteyiz, dünya standartlarında bir eğitim süreci sonunda mali müşavir ve yeminli mali müşavir yetişmektedir. Mesleği-

mize yönelik düzenleme ve uygulamaların uluslararası standartlarda gerçekleştirilmesini arzulu-

yoruz. Biz kurumlarımızla işbirliği ve diyalog içinde çalışma arzundayız” dedi.

Genel Başkan Sanlı meslek örgütünün gündeminde bulunan sorunlar hakkında da bilgi verdi.

Sivil anayasa çalışmalarında Cemil Çiçek'in gösterdiği performansın bütün kamuoyu tarafından takdir edildiğini ifade eden Sanlı, geçen yıl sivil anayasa konusunda yapılan çalışmalara kendilerinin de katıldığını anımsatarak, "Kamuoyu sizi 'akil kişi' kimliğinizle tanımaktadır, bunu da biz yakından müşahade ettik. Umarım çok önemseydiğiniz ve çok da emek verdiğiniz sivil anayasa çalışmasını bu Meclis'ten,

Uzlaşma Komisyonu'ndan başarıyla çıkarırsınız ve Türkiye önemseydiği demokratik, özgür bir anayasaya sizin sayenizde kavuşmuş olur. Biz TÜRMOB camiası olarak anayasa sürecinde ve diğer süreçlerde hem meslek örgütü olarak, hem toplumsal sorumluluğumuz gereği üzerimize düşen her türlü görevi yapmaya hazırız" dedi.

Meclis Başkanı Cemil Çiçek de Muhasebe Haftası'nın hayırlı ve uğurlu geçmesi temennisinde bulunarak, "Anlamalı bir hafta. Sizler şahısların ve şirketlerin muhasebesini yapıyorsunuz. Ümit ederim ülkenin de bir muhasebesini yapmamız gerekecektir. Çünkü muhasebe yapmadan yola devam

edilecek olursa, neyi iyi yapıyoruz, neyi kötü yapıyoruz, neyi ne kadar yerli yerinde yapıyoruz; bunu bilmek çok kolay olmaz. Muhasebe kavramının yerleşmiş olması bile başlı başına ülke için bir kazanımdır. Hesabını kitabını bilmeyen tüccarın da iş adamının da bir ülkenin de akıbeti çok hayırlı olmaz" diye konuştu.

Muhasebecilerin önemli bir vazife ifa ettiklerine işaret eden Çiçek, şöyle konuştu: "Bu ülkenin halen en önemli konularından bir tanesi kayıt dışılıktır. Sizin yaptığınız işin ne kadar önemi fark edilirse ve yaygınlaşırsa, ekonomiyi kayıt altına alma imkanı olur ve böylece haksız rekabet, haksız kazanç ve kayıt dışılığın getirdiği

başka türlü olumsuzlukları ortadan kaldırma imkanı olacaktır. Bu nedenle de kutsal bir görev yaptığınıza ben şahsen inanıyorum."

Muhasebe eğitiminin önemine dikkati çeken Çiçek, çok fazla kanun çıktığını belirterek, "Meclis kanun fabrikasına döndü. Her işi kanunla çözen bir ülke haline geldik. Ya biz eksik yapıyoruz, ya da kanunları uygulayanlar Meclis'in bu yasaları niye çıkardığını anlamakta kendi eğitimleri yeterli değil. Özellikle yargı alanında çıkardığımız birçok yasa var. Halen Türkiye'de yargı en önemli problem olmaya devam ediyor. Onun için eğitim devamlı yapılması gereken bir iş. Odaların da en önemli görevlerinden bir tanesi bu. Özetle sizin odanız mali mevzuat açısından, ekonominin gelişmesi açısından son derece önemli bir görev ifa ediyor" dedi.

TÜRMOB'a özel bir teşekkürünün olduğunu belirten Çiçek, "Gerçekten anayasa yapım süreciyle ilgili olarak 22 çatı kuruluşu içerisinde sizinle beraber 13 bölgede bu toplantıları yaptık. Oda olarak bize destek verdiniz, güç verdiniz. Bu işin birinci adımıydı. Şimdi eğer bunu yapamazsak, bu defa da yapamayanların yakasına yapışın, ikinci görevinizin de o olması lazım. Çünkü Türkiye'nin yeni bir anayasaya

ihtiyacı olduğunu artık değil biz, başka ülkeler de kabul eder hale geldi" diye konuştu.

Türkiye'nin yeni bir anayasa ihtiyacının her türlü izahtan öte olduğunu vurgulayan Çiçek, şöyle devam etti: Bu defa da kendi ürünümlerimiz olan, kendi beynimiz, kendi tecrübemiz, kendi işbirliğimizin sonucu olan bir anayasayı ortaya koyalım ki hem halkımıza, vatandaşlarımıza, hem de dış dünyaya Türkiye'deki demokrasinin rüştünü çoktan ispat ettiğini, en önemli düzenlemeleri uzlaşarak yaptığının örneğini koyalım. Değilse, efendim biz filanca ülkelere örneğiz, ötekiler bizi örnek alsın... Anayasasını yapamayan bazı ülkeler bunu yaptı bitirdi; Mısır yaptı bitirdi, Tunus bitirdi, başka ülkeler... Biz 30 yıldır tartışıyoruz, bir arpa boyu yol kat

edemezsek, bu demokrasiye olan güveni de sarsar, Meclis'e itibar açısından da sıkıntı çıkarır. Siyaset kurumunun da güveni açısından sıkıntılı bir durumu orta yere çıkarır. Onun için 4 siyasi parti olarak, dışarıdaki tartışmalar ne olursa olsun, sizlerin verdiği destek doğrultusunda, bu emeklerin boşa gitmemesi lazım."

Siyasi partiler kadar meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarının da sorumluluk taşıdığını ve karar süreçlerinde etkin rol oynadığını ifade eden Çiçek, "Yeni anayasada ve anlayışımızda meslek kuruluşlarının önemini daha iyi fark etmiş olmamız gerekir" dedi.

Anayasa Komisyonu Başkanı Burhan Kuzu'nun meslek kuruluşlarının yeni anayasa kapsamından çıkarılacağına dair bir açıklama

masının olduğunu belirten Nail Sanlı, Çiçek'e böyle bir durumun olup olmadığını sordu.

Meclis Başkanı Cemil Çiçek ise Burhan Kuzu'nun yaptığı açıklamaların komisyonu bağlamadığına işaret ederek, "Bunlar kişisel açıklamalar, kişisel değerlendirmeler. Bizi bağlayan, bizi yetkili kılan partinin kararı ve komisyondaki 3 arkadaşın (partinin komisyona seçtiği 3 üye) komisyonun önüne getirdiği yazılı metinlerdir. Şu ana kadar hiçbir siyasi parti, meslek odalarıyla ilgili daha bir metin önümüze getirmedi. Yapılan açıklamalar, komisyonu bağlayıcı ve komisyon tarafından konuşulmuş, tartışılmış, mutaba-

kata varılmış durum söz konusu değil. Nitekim Sayın Kuzu, Anayasa Komisyonu Başkanı olarak, bir ilim adamıdır elbette, görüşlerini dile getiriyor, onları saygıyla karşılıyoruz ama komisyonumuz henüz işin bu kısmına gelmiş değil ve partiler de bir yazılı metin olarak bunları ortaya koymadı. Bunun bilinmesinde fayda var" ifadelerini kullandı.

TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı Başkanlığındaki heyet daha sonra Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı'yı ziyaret etti.

TÜRMOB Genel Başkanı Sanlı, TÜRMOB'un bugün itibarıyla 76 serbest muhasebeci mali müşavir, 8 de yeminli mali müşavirler

odası olmak üzere toplam 84 odada 90 bin meslek mensubundan oluşan bir grup olduğunu kaydederek, "Kurulduğumuz tarihten bu yana kurumsallaşmaya çok önem verdik. Çalışmalarımız ağırlıklı kısmı eğitim amaçlı oldu" dedi.

Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun hazırlanmasında gayret gösterdiklerine işaret eden Sanlı, kanunun tanıtımına ilişkin bir dizi toplantı gerçekleştirdiklerini de belirtti.

Sanlı, söz konusu kanuna ilişkin çalışmalarından ötürü Bakan Yazıcı'ya teşekkürlerini sunarak, "Kanunun yasalaştırılması konusunda dirayetli duruşunuzdan

ötürü başta Bakan olarak sizi ve Bakanlığınızı kutluyoruz" diye konuştu.

Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı, TÜRMOB'a bağlı tüm yapıların önemli işler yaptığını söyleyerek, yapılan bu işlerin mali kurallara uygunluğunun önem arz etmekte ve bu doğrultudaki çalışmaların Türkiye'nin gelişmesi ve kalkınmasına büyük katkı sağlayacağına inanmaktayım.

Bakan Yazıcı, çalışmalarını genel olarak hedef kitleleri her kimse, ortak bir paydada, paylaşımcı bir anlayışla yürüttüklerini ifade ederek, bu kapsamda yeni Türk Ticaret Kanunu (TTK) konusunda da TÜRMOB ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile koordineli bir çalışma yürüt-

tüklerini, bunun da başarıyla tamamlanmış olduğunu dile getirdi.

Bakan Yazıcı, şunları kaydetti: "Meclis'te Plan Bütçe Komisyonu'nda bir toplantı yapılacak. İnşallah, 65-70 maddelik bir tasarı görüşeceğiz. Onun içerisinde başta kaçakçılıkça mücadele olmak üzere yine Bakanlığımızı ilgilendiren farklı maddeler yer alıyor. Sorunları giderici bir düzenleme. İnşallah Meclis kabul ederse bunları gerçekleştireceğiz."

TTK düzenlemesi çerçevesinde şirketlerin denetim organlarına son verdiklerini kaydeden Yazıcı, "Limitedlerin, anonim şirketlerin yok. Tabii o alanda bir boşluk doğar mı, bilemiyorum. Belki de onu giderici bir takım çabaların içerisinde olacağız. Kooperatiflerde, binlerce insanın küçük ta-

sarrufların birleştiği bir yer olması dolayısıyla denetimlerin daha keskin olması gerektiğini düşünüyoruz" dedi.

Meclis'te görüşülecek söz konusu tasarıda, sahte fatura ile mücadele ve bu faaliyetleri meslek haline getirenlerin ticari hayatta aktif olmalarını önlemeye yönelik düzenlemenin de yer aldığını ifade eden Yazıcı, "Bayağı bir sahte fatura üretimi var. Bu konuda hem veriye dayalı hem de kuşkuya dayalı bilgilerimiz var. Bu kapsamda sahte faturayla çok keskin bir mücadele sürdürmemiz gerekir" diye konuştu.

Bakan Yazıcı, konuşmasının sonunda Sanlı ve beraberindeki heyetin Muhasebeciler Haftası'nı da kutladı.

Küreselleşme vergi yükünü azaltıyor

Küreselleşme sermaye gelirleri üzerinden alınan vergi yükünü azaltıcı etkiye bulunuyor. Küreselleşmenin bir faydası da, şirket faaliyetlerinin birden çok ülkeye yayılması suretiyle vergi sonrası karlılığın, temettülerin ve üst düzey yönetici ücretlerinin yükseltilmesine olanak sağlaması.

Küreselleşme ile bir yandan girdileri daha ucuza temin edip, işgücünü uluslararası rekabete açıp, out-sourcing'e yönelip, maliyetleri düşürüp karlılığı yükseltirken öte yanda karı, vergi hadlerinin daha düşük olduğu ülkeye yönlendirip beyan ederek vergi sonrası karımızı daha da arttırabilirsiniz.

Vergi tabanının daralması, erozyona uğraması vergi gelirleri hasılatı açısından olduğu kadar vergi idaresinin etkinliği ve vergi adaleti açısından da önemli bir

tehdit oluşturmaktadır. Herneka- dar mükellefler tarafından vergi tabanının küçültülmesi, matrahın düşürülmesi amacıyla kullanılacak çok sayıda yöntem mevcutsa da, şirket karlarının vergi oranının daha düşük olduğu ülkelere yönlendirilmesi de önemli matrah düşürme, vergi kaçırma yollarından birisidir. Vergi tabanı erozyonu ve kar yönlendirmenin (VTEKY) birçok ülke için önemli bir sorun oluşturması nedeniyle G 20 ülkeleri 2012 yılı Haziran ve Kasım aylarında yapmış oldukları toplantılarda,

OECD'den 2013 yılı Şubat ayında yapılacak olan toplantı için bu konuda bir Rapor hazırlaması talebinde bulunmuşlardır. Aşağıda bu Raporda yer verilen önemli bulgular ana çizgileriyle verilmektedir.

Hükümetler vergilendirme konusu matrahın planlı bir şekilde vergilendirme koşullarının daha elverişli olduğu ülkelere yönlendirilmesi yoluyla önemli bir Kurumlar Vergisi hasılat kaybına maruz kalmaktadırlar. Bu durumun giderek yaygınlaşması ve böyle karmaşık bir sorunla baş

edebilmenin arz ettiği güçlük, birden çok ülkede elde edilen karların vergilendirilmesi alanında ulusal ve uluslararası mevzuat kuralları arasındaki bağın tamamıyla koptuğu ve artık vergiyi sadece saf insanların öder hale geldiği şeklinde bir izlenimin doğmasına yol açmıştır. Bu alanda özellikle çok uluslu şirketler (ÇUŞ), başta gelişmelerini hızlandırmak için yeterli vergi gelirlerine daha çok ihtiyaç duyan gelişmekte olan ülkelerde olmak üzere, bütün dünyada karlarını gizleme suçlamasıyla karşı karşıya kalmışlardır. Buna karşılık ÇUŞ yöneticileri kendilerini, şirket hissedarlarına karşı, ödemekte oldukları vergiyi yasal yollarla en aza indirme sorumluluğu taşıdıklarını, bazı durumlarda hükümetlerin tutarsız vergi politikaları izlemekte olduklarını ve hatta bazı durumlarda kendilerini VTEKY'ye yönelmeye özendirilen vergi sistemleri kurmuş olduklarını ileri sürerek, savunma cihetine gitmektedirler. Bazı durumlarda sınır ötesi faaliyetlerinden elde ettikleri karların, yapılmış olan ikili anlaşmaların hükümetler arasında ortaya çıkan vergilendirme sorunlarını çözmekte

yetersiz kalması veya çok yavaş çözmesi nedeniyle çifte vergilendirmeye tabi olma durumu ile karşılaştıklarını ileri süren ÇUŞ yöneticileri de bulunmaktadır.

OECD Raporunda bu alanda bu güne kadar yapılmış olan çalışmaların sonuçlarına da kısaca yer verilmektedir. Hernekadar şirketlerce başvuru VTEKY teşebbüslerinin yaygınlığı konusunda çok bol kanıt bulmak olanaklı ise de, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Raporu¹ bunların çoğunun konu hakkında inandırıcı bulgu sunmadığı kanaati oluşturduğu sonucuna varmaktadır. Ancak Raporunda, bazı çalışmaların, gerçek şirket faaliyetlerinin ve yatırımlarının yürütüldüğü mahal, ülke ile elde edilen karın vergilendirilme amacıyla beyan edildiği ülke arasında giderek daha belirgin bir ayrışmanın meydana gelmekte olduğunu gösterdiği ifade edilmektedir.

OECD üye ülkeleri genelinde Kurumlar Vergisi tahsilatı ortalama olarak GSYH'nın yüzde 3'ü, toplam vergi gelirlerinin ise yüzde 10'u dolayındadır. Şirket gelirleri üzerinden alınan vergilerin ağırlıklandırılmamış ortalaması-

nın toplam vergi gelirlerine oranı OECD ülkeleri genelinde 1965 yılında yüzde 8.8 iken bu oran, 1975 yılında yüzde 7.6'ya gerilemiş ancak daha sonraları sürekli bir yükselme sergileyerek 2007 yılı itibarıyla yüzde 10.6'ya yükselmiştir. Ancak daha sonraki yıllarda muhtemelen ekonomik krizin yansımalarıyla azalmaya yüz tutmuş ve 2008 yılında yüzde 10.0'a, 2009 yılında yüzde 8.4'e gerilemiş, 2010 yılında ise hafif bir yükselme ile yüzde 8.6 olarak gerçekleşmiştir. Kurumlar Vergisi oranlarında geçmiş dönemde gözlemlenen düşme eğilimi 80'li yıllarda İngiltere ve ABD'nde gerçekleştirilen vergi reformları süreci ile başlamıştır. Bu çerçevede vergi hadleri düşürülürken vergi tabanı genişletilmiştir. Kurumlar Vergisi oranının düşürülmesi eğilimi daha sonraki dönemlerde de devam etmiştir. 2000 ve 2011 yılları arasında OECD üye ülkeleri genelinde Kurumlar Vergisi oranı 7.2 puanlık bir düşüşle ortalama yüzde 32.6'dan yüzde 25.4'e gerilemiştir. Bununla beraber vergi oranlarındaki düşüş Kurumlar Vergisi tahsilatının GSYH'ya olan oranı olarak ifade edilen

'vergi yükü'nde bir azalmaya yol açmamış ve genelde zaman içinde bir artış sergilemiştir. Şirket gelirleri üzerinden alınan vergilerin 1965 yılı itibariyle yüzde 2.2 olan ağırlıklandırılmamış oranı, 2007 yılında yüzde 3.8'e kadar tırmanmış daha sonra gelen iki yılda sırasıyla yüzde 3.5 ve yüzde 2.8'e düşükten sonra 2010 yılı itibariyle hafif bir tırmanma ile yüzde 2.9 olarak gerçekleşmiştir.

Aşağıdaki Tabloda 2011 yılı itibariyle bazı OECD üyesi ülkelerde Kurumlar Vergisi oranları ile vergi tahsilatının* GSYH'ya olan oranı verilmektedir.

Tabloda verilen oranlar kurumlar vergisine ilişkin 'resmi' oranlar-

dır. Ancak şirketlerin gerçekte ödemekte oldukları fiili vergi oranları bu değerlerin ciddi biçimde altında olabilmektedir. Örneğin ABD'nde federal hükümetçe uygulanan resmi Kurumlar Vergisi oranı yüzde 35.0 tir. Ancak şirketlere tanınan indirim ve istisnalar sonucu şirketlerce ödenmekte olan fiili verginin kurum karına oranı yüzde 19.0'a düşmektedir.² 2012 yılının son çeyrek dönemi itibariyle fiilen federal düzeyde ödenen Kurumlar Vergisinin GSYH'ya olan oranı ise sadece yüzde 1.7 olmuştur. Diğer taraftan son birkaç yıllık dönemde ise fiili vergi oranı daha da düşmüş ve yüzde 13'e kadar gerilemiştir. Bu düşüşün

yaklaşık yarısı şirket yatırım harcamalarının sübvansede edilmesine yönelik olarak amortisman karşılıklarında sağlanan geçici avantaj ile geçmiş zararların kardan mahsubu konusunda getirilen ilave kolaylıktan kaynaklanmıştır.

Ne var ki fiili vergi oranının bu ölçüde düşmesinde rol oynayan temel bir etkeni de küreselleşme süreci oluşturmuştur. Zira Amerikan şirketlerinin karlarının giderek daha büyük bir bölümü yabancı ülkelerde elde edilmekte ve daha düşük vergi oranlarına tabi olmaktadır. Yabancı ülkelerde elde edilen karın oranı büyüdükçe şirketlerin ödemek durumunda kaldığı fiili vergi oranları

Ülke	Kurumlar Vergisi Oranı %	Kurumlar Vergisi Tahsil./GSYH %	Ülke	Kurumlar Vergisi Oranı %	Kurumlar Vergisi Tahsil./GSYH %
Avusturya	25.0	2.2	Kanada	26.1	2.1
Fransa	34.4	2.1	Almanya	30.2	1.7
İtalya	27.5	2.7	Japonya	39.5	3.3
G. Kore	24.2	4.0	İsveç	26.3	3.5
Hollanda	25.0	2.2	Norveç	28.0	11.0
İspanya	30.0	1.8	İngiltere	24.0	2.8
ABD	39.1	2.6	Türkiye	20.0	2.1

* Merkezi Hükümet ve bazı ülkelerde yerel yönetimler tarafından tahsil edilen Kurumlar Vergisi toplamı olarak.

da düşmektedir. Bununla birlikte bu süreç şirket karlılık oranını yükseltirken, Kurumlar Vergisi tahsilatının GSYH'ya olan oranının da yükselmesi sonucunu doğurmaktadır. ABD'nde son üç on yıllık dönem boyunca toplam gayrisafi gelir içerisinde karların payı yüzde 9.0 olmuştur. Ancak 2012 yılı son çeyrek dönemi itibariyle bu oran yüzde 12'ye yükselmiş bulunmaktadır. Bu yükseliş yıllık 450 milyar Dolara teka-bül etmekte olup, fiili vergi oranının düşmesine rağmen vergi hasılatının GSYH'ya olan oranını yüzde 1.7'ye çekmektedir.

Küreselleşme süreci, üretimin işgücü maliyetinin düşük olduğu bölgelere kaydırılması suretiyle emtia piyasalarında olduğu kadar, işgücü piyasalarında da rekabetin yoğunlaşması sonucunu doğurmaktadır. Küreselleşme, sermaye ihracının kolaylaşması ve 'out –sourcing' ile sermayenin görece olarak kıt olduğu yükselen piyasa ekonomileri ile gelişmekte olan ülkelerde reel ücret düzeyinin yükselmesini sağ-larken, sermaye ihraç eden gelişmiş ülkelerde emek gelirinin

GSYH'ya olan oranının gerilemesi sonucunu doğurmaktadır.

ÇUŞ'lerin sayısındaki ve faaliyet hacmi ve kapsamındaki hızlı artış, yasal ya da fiili olsun Kurumlar Vergisi oranının ülkeler itibariyle önemli farklılıklar göstermesiyle bir araya geldiğinde etkin ve adil bir vergi sisteminin tasarımı, tesisi ve uygulamasını ciddi biçimde zorlaştırmaktadır. Konu Avrupa Komisyonu'nun önemli gündem maddeleri arasında yer alırken, ABD'nde de Demokratlar ile Cumhuriyetçiler arasında önemli bir görüş ayrılığına sahne olmaktadır.

Amerika'da Cumhuriyetçiler ile 'iş çevreleri' şirketlerin sadece bu ülkede kazanmış oldukları karları üzerinden vergiye tabi olmaları gerektiğini savunmaktadırlar. Buna mukabil Obama yönetimi ise daha ziyade karlarını ve istihdam olanaklarını yabancı ülkelere yönlendiren Amerikan şirketleri ile ilgilenmekte ve vergilendirmenin ilgili vergi idaresinin egemen olduğu ülkede, sahada elde edilen kar tutarı ile ilişkilendirilmesinin, şirket karlarının ve yaratılan istihdam hacminin

yurtdışına kayma eğilimini daha da çekici hale getireceği kaygısını taşımaktadır.

Kurumlar Vergisi ile ilgili bir diğer önemli sorun ise, resmi ve fiili oran farklılıkları yanında, doğrudan yabancı yatırım çeke-bilmek amacıyla, fiili oranın düşmesi sonucunu yaratan istisna ve indirimleri devreye sokarken ekonomik sektör bazında farklılaştırmaya gidilmesi sonucu, vergi yapısının çok karmaşık bir görünüm kazanmış hale gelmiş olmasıdır.

Yakın geçmiş dönemde küresel düzeyde 'vergi tabanı erozyonu ve karların yönlendirilmesi' (VTEKY) eğiliminin varlığı ve boyutunun tespiti amacıyla çok uluslu şirketlerin (ÇUŞ) ödemekte olduğu fiili vergi oranlarının analizi amacıyla bir dizi çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların çoğunda geriye dönük firma bazında bilgiler kullanılmış olup, özellikle ABD ile ilgili olarak yapılan çalışmalarda vergi beyannamelerinden istifade edilirken, diğer bazılarında doğrudan sermaye hareketleri ve stok değerleri kullanılmıştır.

1 OECD, Topics, Tax, Tax Base Erosion and Profit Shifting

2 www.bloomberg.com/news/2013-01-22/as....

Bütçe 1.4 milyar açık verdi

Merkezi yönetim bütçesi 2013 yılı Şubat ayında 1.4 milyar TL açık verdi. 3.5 milyar TL düzeyinde faiz dışı fazlanın gerçekleştiği Şubat ayında, bütçe gelirleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 18.1 oranında artarak 32.5 milyar TL, bütçe giderleri ise yüzde 12.6 oranında artarak 33.9 milyar TL oldu.

Merkezi yönetim bütçesi 2013 yılı Şubat ayında 1.4 milyar TL açık verdi. 3.5 milyar TL düzeyinde faiz dışı fazlanın gerçekleştiği Şubat ayında, bütçe gelirleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 18.1 oranında artarak 32.5 milyar TL, bütçe giderleri ise yüzde 12.6 oranında artarak 33.9 milyar TL oldu. 2012 yılı Ocak-Şubat döneminde bütçe 900 milyon TL açık vermiş iken 2013 yılının aynı döneminde 4.5 milyar TL fazla verdi. Yılın ilk iki ayında 14.7 milyar TL faiz dışı fazla gerçekleşti.

Maliye Bakanlığı, 2013 yılı Şubat ayı bütçe gerçekleştirmelerini açıkladı. Buna göre 2012 yılı Şubat ayında 2 milyar 641 milyon TL açık veren bütçe, 2013 yılı Şubat ayında 1 milyar 447 milyon TL açık verdi. Geçen yıl Şubat ayında 5 milyar 973 milyon TL faiz dışı fazla verilmiş iken bu yıl Şubat ayında 3 milyar 549 milyon TL faiz dışı fazla gerçekleşti. Bütçe gelirleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 18.1 oranında artarak 32 milyar 500 milyon TL, bütçe giderleri ise yüzde 12.6 oranında artarak 33 milyar 948 milyon TL olarak gerçekleşti.

2013 yılı Şubat ayında vergi gelirleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 21.3 oranında artarak 27 milyar 582 milyon TL olarak gerçekleşti. Faiz hariç bütçe giderleri ise yüzde 34.4 oranında artarak 28 milyar TL 951 milyon TL oldu. 2013 yılı Şubat ayında faiz giderleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 42 oranında azalarak 4 milyar 997 milyon TL olarak gerçekleşti.

Şubat ayında bütçeden gerçekleştirilen personel giderleri, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 15.8 oranında artarak 7 milyar 674

milyon TL oldu. 2013 yılı Şubat ayında personel giderleri için bütçede öngörülen 97 milyar 224 milyon TL ödeneğin yüzde 7.9'u kullanıldı. 2013 yılı Şubat ayında sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 13.4 oranında artarak 1 milyar 282 milyon TL oldu ve bütçede öngörülen 16 milyar 791 milyon TL ödeneğin yüzde 7.6'sı bu ayda kullanıldı. 2013 yılı Şubat ayında mal ve hizmet alım giderleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 4 oranında artarak 2 milyar 67 milyon TL olarak gerçekleşti ve bütçede öngörülen 33 milyar 444 milyon TL ödeneğin yüzde 6.2'si bu ayda kullanıldı.

2013 yılı Şubat ayında cari transferler geçen yılın aynı ayına göre yüzde 42 oranında artarak 14 milyar 805 milyon TL olarak gerçekleşti ve bütçede öngörülen 151 milyar 287 milyon TL ödeneğin yüzde 9.8'i bu ayda kullanıldı. 2013 yılı Şubat ayında sağlık, emeklilik ve sosyal yardım giderleri için 6 milyar 918 milyon TL transfer yapıldı. Sosyal güvenlik primi işveren hissesinin 5 puanlık kısmının Hazine tarafından ödenmesi amacıyla yapılan

transfer tutarı ise 125 milyon TL düzeyinde gerçekleşti. 2013 yılı Şubat ayında cari transferler içinde yer alan tarımsal destekleme ödemeleri 1 milyar 682 milyon TL, mahalli idare payları ise 2 milyar 881 milyon TL olarak gerçekleşti.

2013 yılı Şubat ayında 2 milyar 419 milyon TL sermaye gideri, 141 milyon TL sermaye transferi yapıldı. Borç verme giderleri ise 563 milyon TL olarak gerçekleşti. Faiz giderleri 2013 yılı Şubat ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 42 oranında azalarak 4 milyar 997 milyon TL oldu.

2013 yılı Şubat ayı vergi gelirleri tahsilatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 21.3 oranında artarak 27 milyar 582 milyon TL oldu. 2013 yılı Şubat ayında genel bütçe vergi dışı diğer gelirleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 11.4 oranında artarak 3 milyar 434 milyon TL olarak gerçekleşti. 2013 yılı Şubat ayında özel bütçeli idarelerin öz gelirleri 667 milyon TL, düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri ise 816 milyon TL oldu. Vergi türleri itibarıyla 2013 yılı Şubat ayı gerçekleştirmelerine bakıldığında geçen yılın aynı ayına göre; ithalde alı-

nan katma değer vergisi yüzde 54.9, harçlar yüzde 47, özel tüketim vergisi yüzde 25, dahilde alınan katma değer vergisi yüzde 17.9, damga vergisi yüzde 16.3, banka ve sigorta muameleleri vergisi yüzde 14.9, kurumlar vergisi yüzde 12.6, gelir vergisi yüzde 6,2 oranında artış göstermiş, diğer vergiler tahsilatı ise yüzde 2,7 oranında azaldı. Şubat döneminde merkezi yönetim bütçe giderleri 64 milyar 881 milyon TL olarak gerçekleşti.

2012 yılı ocak-şubat döneminde bütçe 900 milyon TL açık vermiş iken 2013 yılının aynı döneminde 4 milyar 492 milyon TL fazla verdi. 2012 yılının ilk iki ayında 13 milyar 104 milyon TL faiz dışı fazla verilmiş iken bu yılın aynı döneminde 14 milyar TL 711 milyon TL faiz dışı fazla verildi.

Yılın ilk iki ayında bütçe gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 24.8 oranında artarak 69 milyar 372 milyon TL oldu. Bütçe giderleri ise yüzde 14.8 oranında artarak 64 milyar 881 milyon TL olarak gerçekleşti. 2013 yılı Ocak-Şubat döneminde vergi gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 21.3 oranında artarak 56 milyar 28 milyon TL ola-

arak gerçekleşti. Faiz hariç bütçe giderleri ise yüzde 28.6 oranında artarak 54 milyar 662 milyon TL oldu.

2013 yılı Ocak-Şubat döneminde personel giderleri, 2013 yılı Ocak-Şubat döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 16.8 oranında artarak 17 milyar 560 milyon TL oldu. 2013 yılı Ocak-Şubat döneminde sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 13.5 oranında artarak 2 milyar 979 milyon TL oldu. Personel giderleri ve sosyal güvenlik kurumları devlet primi için yapılan toplam harcamalar, 2013 yılı Ocak-Şubat döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 2 milyar 876 milyon TL arttı.

2013 yılı Ocak-Şubat döneminde mal ve hizmet alım giderleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 11.6 oranında artarak 3 milyar 182 milyon TL olarak gerçekleşti. 2013 yılı Ocak-Şubat döneminde cari transferler geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 32.7 oranında artarak 26 milyar 10 milyon TL olarak gerçekleşti. 2013 yılı Ocak-Şubat döneminde sağlık, emeklilik ve sosyal yar-

dım giderleri için geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 19,3 oranında artışla 13 milyar 656 milyon TL transfer yapılmıştır. Aynı dönemde sosyal güvenlik primi işveren hissesinin 5 puanlık kısmının Hazine tarafından ödenmesi amacıyla yapılan transfer tutarı ise 1 milyar 15 milyon TL oldu. 2013 yılı Ocak-Şubat döneminde cari transferler içinde yer alan tarımsal destekleme ödemeleri 1 milyar 932 milyon TL olarak gerçekleşti.

Mahalli idare payları ise 2013 yılı Ocak-Şubat döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 18.8 oranında artarak 5 milyar 204 milyon TL olarak gerçekleşti. 2013 yılı Ocak-Şubat döneminde 2 milyar 730 milyon TL sermaye gideri, 144 milyon TL sermaye transferi yapıldı. Borç verme giderleri 2013 yılı Ocak-Şubat döneminde 2 milyar 57 milyon TL olarak gerçekleşti. Faiz giderleri 2013 yılı Ocak-Şubat döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 27 oranında azalarak 10 milyar 219 milyon TL oldu.

2013 yılı Ocak-Şubat dönemi vergi gelirleri tahsilatı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 21.3

oranında artarak 56 milyar 28 milyon TL oldu. 2013 yılı Ocak-Şubat döneminde genel bütçe vergi dışı diğer gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 56.9 oranında artarak 11 milyar 59 milyon TL olarak gerçekleşti. 2013 yılı Ocak-Şubat döneminde özel bütçeli idarelerin öz gelirleri 1 milyar 195 milyon TL, düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri ise 1 milyar 91 milyon TL oldu.

Vergi türleri itibarıyla 2013 yılı Ocak-Şubat dönemi gerçekleşmelerine bakıldığında geçen yılın aynı dönemine göre; özel tüketim vergisi yüzde 40.5, harçlar yüzde 37.2, ithalde alınan katma değer vergisi yüzde 34.9, damga vergisi yüzde 28.8, banka ve sigorta muameleleri vergisi yüzde 15.2, dahilde alınan katma değer vergisi yüzde 14.1, gelir vergisi yüzde 9.5, kurumlar vergisi yüzde 8.8 ve diğer vergiler tahsilatı yüzde 5.2 oranında arttı. Diğer taraftan 28 Şubat 2013 tarihi itibarıyla 6111 sayılı Kanun kapsamında tahsil edilen genel bütçe vergi gelirleri, teşebbüs mülkiyet gelirleri ile faiz, pay ve ceza gelirleri toplam tutarı 21 milyar 631 milyon TL oldu.

Değerli paralar arasında

Türk Lirası başa güreşiyor

Türkiye ve başta Brezilya olmak üzere bazı Latin Amerika ülkelerinde yoğun sermaye girişlerine, ulusal paraların değer kazanmasına, büyük dış ticaret ve cari işlemler hesabı açıklarına, gelen paranın büyük oranda ‘sıcak para’ olması nedeniyle makroekonomik kırılganlığın artmasına neden oldu. Aşırı değerli Lira sermaye yoğun yatırımları teşvik ederken ithal tüketim malları ithalatını artırıcı bir etken olmakta, iç dış talep ayrışmasını körüklemektedir.

Subat ayı ortasında Moskova’da yapılan G 7 ve G 20 toplantılarında gündemin en önemli maddesini “kur savaşları” tartışmaları oluşturdu. ‘Kur savaşı’ deyimi yakın geçmiş dönemde ilk kez 2010 yılında Amerikan Merkez Bankası FED’in “hacimsel gevşetme” – QE (quantitative easing) - uygulamasına geçerek ipoteğe dayalı menkul kıymetleri almak için piyasaya büyük miktarlarda parasürmesi üzerine Brezilya Maliye Bakanı tarafından kullanılmıştı.

Süregelen ekonomik durgunluk ve daralmaya, yükselen işsizlik haddine karşı iç talebi canlandırmak için başvurulmuş hacimli parasal genişleme (QE) faiz hadlerini aşağı çekip enflasyonu tırmandırarak paranın değeri ve ithal talebi üzerinde aşağı yönlü baskı oluştururken ülkenin dış rekabet gücünü olumlu yönde etkiliyor, toparlanmaya dış talebin katkısını artırıyor. Ne var ki bu süreç sermayenin, daha yüksek getiri elde etme motifiyle yeni yükselen piyasa ekonomilerine yön-

lenmesine yol açıyor ve bu ülkelerde ulusal paranın değer kazanmasına neden oluyor. Sermaye girişi olan ülkelerde değer kazanan ulusal para ithalatı daha çekici hale getirirken, yerli üretimi olumsuz etkiliyor, üretimin ve istihdamın, parasının değerini düşük tutan ülkelere yönelmesi sonucunu doğuruyor. Hacimli parasal genişlemenin yukarıda kısaca özetlenen sonuçları Türkiye ve başta Brezilya olmak üzere bazı Latin Amerika ülkelerinde yoğun sermaye girişlerine, ulusal para-

ların değer kazanmasına, büyük dış ticaret ve cari işlemler hesabı açıklarına, gelen paranın büyük oranda ‘sıcak para’ olması nedeniyle makroekonomik kırılganlığın artmasına neden oldu. Yabancı sermaye girişlerini kontrol altında tutmak amacıyla TCMB faiz koridorunu aşağı çeker ve bankalarca sağlanan kredi maliyetlerini yükseltmek için karşılık oranlarını artırırken Brezilya işi sermaye akımlarının kontrolü ve vergilendirilmesi (Tobin Tax) noktasına kadar götürdü.

Kur savaşı tartışmalarının alevlenmesine, Japonya’da Başbakan Shinzo Abe hükümetinin ülkede tekrar büyüme sürecine girilmesi ve deflasyonun önlenmesi amacıyla güçlü bir biçimde parasal gevşetme hareketi içine girileceği yolundaki kararlı tutumu neden oldu. İhracatın artırılması ve dış talebin güçlendirilmesi için Yen’in zayıflaması gerektiği hususuna da işaret eden Abe’nin seçimi kazanacağı beklentisinin güçlendiği 2012 yılı Eylül ayı sonlarından itibaren yatırımcılar sahip oldukları Yen cinsi varlıkları ellerinden çıkarmaya başladılar. Japon para birimi Yen o tarihten buyana Dolara karşı yüzde 16 ve Euro’ya karşıda yüzde 19 oranında değer yitirdi. G 7 ve G 20

toplantılarının ardından açıklanan sonuç bildirilerinde, döviz kurlarının piyasalarda belirlenmesinin ve üye ülkelerin, ulusal politikalarını belirlerken döviz kurları konusunda hedef belirlememelerinin esas olduğu konusundaki taahhütlerine bağlılıkları teyit edildi.

Türkiye son on yıllık dönemde likiditenin bol ve finansman olanaklarının elverişli olmasının da etkisiyle Lirayı, sürdürülebilir dış denge için olması gereken düzeyin daha üstünde bir değerde tutmayı tercih eden bir para politikası izlemiştir. Sözü edilen dönemde düşük döviz kuru enflasyon üzerinde baskılayıcı bir unsur olarak kullanılabildiği gibi, uluslararası kıyaslamalarda pahalı TL.’nin getirdiği görünüm düzeltici yan etkiler de dikkate alınabilmiştir. Aşırı değerli Lira sermaye yoğun yatırımları teşvik ederken ithal tüketim malları ithalatını artırıcı bir etken olmuş, iç dış talep ayrışmasını körüklemiştir. Üretimin ve istihdamın dışarı yönlenmesine yol açan aşırı değerli TL. dış dengeyi olumsuz etkilemiş ve sürdürülemez boyutta yüksek dış ticaret ve cari işlem hesabı açıklarını beraberinde getirmiştir. ÜFE ve TÜFE 2003=100.0 bazlı reel kur en-

deksleri Ocak 2013 itibariyle sırasıyla 113.1 ve 120.1 düzeyindedir.

Türk Lirasının güncel değerinin, sürdürülebilir bir dış ödemeler dengesinin sağlanabilmesi açısından yüksek olduğu gözlenmektedir. Hasıla büyümesinde sert bir düşüş gerçekleşmesine rağmen cari işlemler hesabı açığının GSYH’ya olan oranı halen sürdürülebilir bir düzeye (IMF’ye göre yüzde 4.0) düşürülemediği. Cari açığın boyutu ve finansman biçimi, derecelendirme kurumlarının ülkemiz için yeterli yükseklikte not vermemelerine dayanak olarak kullandıkları önde gelen bir faktör olarak ileri sürülmektedir. Bu konuda derecelendirme kuruluşlarına yapılan dikkat çekici bir uyarıya Peterson Uluslararası Ekonomi Enstitüsü web sayfasında (www.iie.com) yayınlanan “Temel Denge Döviz Kurları” başlıklı bir araştırmada yer verilmiştir. IMF Ekim 2012 ‘Dünya Ekonomik Görünümü’ raporu verileri esas alınarak William R. Cline ve John Williamson tarafından yapılan bir çalışmanın sonuçlarına göre Türkiye ele alınan 34 ülke içerisinde halen parası en fazla ‘aşırı değerli’ olan ülke numunedir.¹ Çalışmada elde edilen sonuçların değerlendirildi-

ği bölümde Türkiye ile ilgili olarak “İnanıyoruz ki yatırımcılar, ilerde herhangi bir safhada Türkiye’deki yatırımlarında muhtemelen bir zararla karşılaşacakları hususunu ve kredi derecelendirme kuruluşları da Türkiye’nin bu durumunun, ülke üzerinde dolaşan, asılı, kontrol dışı, belirsiz ve riskli bir faktör niteliği taşıdığı hususunu kabul etme, bilincinde olma durumundadırlar.” ifadesi yer almaktadır. Cline ve Williamson tarafından yapılan çalışma sonuçlarına göre Türk Lirası parası aşırı değerli paralar arasında halen yüzde 21.9 ile en aşırı değerli ulusal para durumunda bulunmakta, onu yüzde 13.4 ile Ye-

ni Zelanda izlemektedir. Sürdürülebilir olarak kabul edilen yüzde 3 oranında bir ‘cari açık/GSYH oranının sağlanabilmesi için Dolar kurunun 2.31 TL. olması gerektiği sonucuna varılan çalışmada, başta yüzde 28.5 ile Singapur olmak üzere Asya’nın yeni yükselen piyasa ekonomilerinin genelde paralarının değerini olması gerekenden daha düşük düzeyde sürdürdükleri görülmektedir.

Uluslararası Para Fonu da (IMF) 2012 yılı Temmuz ayında ilk kez “Dış Sektör Raporu” yayınlamıştır. Rapor 28 ülke için makroekonomik temel parametrelerle

uyumlu cari açık/millî gelir oranı konusunda yapılan bir çalışmanın sonuçlarını kapsamakta olup, elde edilen bulgular yukarıda sözü edilen “Temel Denge Döviz Kuruları” çalışmasında verilenlerle paralellik arz etmektedir. IMF’ye göre Türkiye için sürdürülebilir ve temel parametrelerle uyumlu cari açık/GSYH oranı yüzde 4.0 olarak kabul edilmektedir. IMF’nin çalışmasında da, 28 ülke içersinde her bir ülke için hedef alınan cari açık/GSYH oranının tutturulabilmesi için ulusal parasının en çok değer yitirmesi öngörülen ülke olarak yine Türkiye karşımıza çıkmaktadır. “Pilot External Sector Report”da verilen

Grafikten Türk Lirasının yaklaşık yüzde 16.0 oranında aşırı değerli olduğu, onu yaklaşık yüzde 10.0 ile Avustralya, Güney Afrika ve Brezilya'nın izlediği görülmektedir. Yine IMF'ye göre Endonezya, Çin, İsveç ve Singapur paraları ise olması gereken kur düzeylerinin yaklaşık yüzde 8 oranında aşağısında bir değer taşımaktadırlar.

Döviz kurlarının düzeyi hakkında çok hassas olmasa da bilgi veren bir çalışmayı "Big Mac Index" başlığı altında The Economist mecmuası yürütmektedir. Çalışma 'satılma gücü paritesi teorisi'ne dayanmaktadır. Bu çalışmada halen geçerli piyasa döviz kurlarına göre her bir ülkede standart bir Big Mac'ın Dolar fiyatı hesaplanmaktadır. Ulusal parası değerli ülkelerde Big Mac fiyatı ABD'ndeki fiyata göre daha yüksek çıkmakta, aksi durumda ilgili ülkeye ait para biriminin, olması gereken kurun üstünde (değerinin altında) işlem görmekte olduğu sonucuna varılmaktadır. The Economist'in 2 Şubat tarihinde yayınlanan sayısında söz konusu Big Mac endeksi verilmekte olup, ABD'nde fi-

yatı 4.37 Dolar olan Big Mac, piyasalarda mevcut kurlara göre Hindistan'da 1.37 Dolara, Norveç'te 7.84 Dolara satılmaktadır. Fiyatının ABD'ne göre daha yüksek, 4.78 Dolar olması nedeniyle TL.'nin, yüzde 9.4 oranında olması gerekenden daha değerli olarak işlem gördüğü sonucuna varılmaktadır. The Economist bu yıl ayrıca kişi başına gelir düzeyini de hesaba katan bir endeks yayınlamış bulunuyor.² Daha hassas değerlendirme olanağı veren ve 48 ülkeyi kapsayan bu düzeltilmiş endekse göre Türk Lirası yüzde 68.4 oranında olması gerekenden daha değerli konumda gözükmektedir. Bu alanda Türkiye Brezilya ve Kolombiya'dan sonra üçüncülüğü alırken, parasının değeri en düşük olan üç ülkeyi ise sırasıyla Hong Kong, Hindistan ve Güney Afrika oluşturmaktadır. The Economist'in kişi başına GSYH düzeyine göre bu düzeltilmiş bu Big Mac Endeksindeki sıralamanın IMF tarafından yürütülen çalışmada elde edilen sıralamaya oldukça paralel bir sonuç vermiş olması dikkat çekicidir.

2012 yılında büyüme hızının ol-

dukça sert bir yavaşlamayla yaklaşık yüzde 2.6 düzeyine düşmesi beklenmektedir. Bu yavaşlamaya rağmen 48.9 milyar Dolar tutarında cari açık verilmiş ve bunun sadece 8.3 milyar Dolarlık bölümü 'doğrudan yatırımlar'la karşılanmış, geri kalan kısmı başta tahvil ihracı olmak üzere kısa vadeli sermaye girişiyle, açık bir deyişle 'sıcak para' ile finanse edilmiştir. Yine 2012 yılında 'uluslararası yatırım pozisyonu (net)' -net dış yükümlülükler -negatif yönde 93.7 milyar Dolar artışla 413.9 milyar Dolara, GSYH'nin yüzde 52.1'ine yükselmiştir.

Dış dengeye ilişkin makroekonomik parametreleri ciddi olarak yorumlanabilecek bir olumsuz görünüm arz eden, ayrıca tasarruf eğilimi ve oranı çok düşük olan bir ülkenin, ulusal parasının değerini inat ve ısrarla rekor düzeyde yüksek tutarak, ithal içeriği yüksek ara ve son ürünlerin tüketimini özendirmeye, üretim ve istihdamını yurt dışına kaydırmaya, ihracatını ve sanayileşmesini tözketmeye çalışmasını izah etmenin ve savunmanın zorluğu açıktır.

1 Peterson Institute for International Economics, Policy Brief, Kasım 2012, Updated Estimates of Fundamental Equilibrium Exchange Rates.

2 Türkiye için döviz kuru 1.0 Dolar = 1.77 TL. ve kişi başına GSYH'da 10 363 Dolar olarak alınmıştır.

Türkiye hızla yaşlanacak

Türkiye genelinde 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun toplam nüfus içindeki oranı 2012 yılında yüzde 7.5 olarak belirlenirken, nüfus projeksiyonlarına göre bu oranın 2023 yılında yüzde 10.2'ye, 2050 yılında yüzde 20.8'e, 2075 yılında ise yüzde 27.7'ye yükseleceği tahmin edildi.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun yaptığı "Nüfus Projeksiyonları"na göre Türkiye hızla yaşlanacak. 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun toplam nüfus içindeki oranı 2012 yılında yüzde 7.5 iken, tahminlere göre bu oran 2023 yılında yüzde 10.2'ye, 2050 yılında yüzde 20.8'e, 2075 yılında ise yüzde 27.7'ye yükselecek.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), İstatistiklerle Yaşlılar 2012'yi açıkladı. TÜİK, 2012 yılından itibaren 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı, 5

Haziran Dünya Çevre Günü, 11 Temmuz Dünya Nüfus Günü gibi özel günlerde, günün önemine atfen özel yayın ya da haber bülteni yayımlama konusunda bir çalışma başlattığını bildirdi. Bu kapsamda, TÜİK'in belli nüfus gruplarına özel tematik yayınlar çıkarma konusunda da çalışmalar yaptığını dikkat çekilen açıklamada, geçen yıl özel günlerde kadın nüfus ve gençlerle ilgili yayınlar çıkarıldığını belirten TÜİK, 2013 yılında da bu seriyi "Yaşlılara Saygı Haftası" çerçevesinde yaşlı nüfusa özel bir yayımla zenginleştirmeyi hedeflediklerini kaydetti. TÜİK'in yayın-

ladığı haber bülteninde, yaşlı nüfusun mevcut ve gelecekteki demografik yapısı ile eğitim, medeni durum, gelir, aile yaşamı, yaşlı bakımı, çalışma durumu, yaşam memnuniyeti gibi sosyo-ekonomik özelliklerine yer verilirken, eş zamanlı olarak çıkarılan "İstatistiklerle Yaşlılar, 2012" kitabında yaşlı nüfusa yönelik ayrıntılı tablolar kullanıcılara sunuldu. Buna göre 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun toplam nüfus içindeki oranı 2012 yılında yüzde 7.5 olarak belirlendi. Nüfus projeksiyonlarına göre bu oranın 2023 yılında yüzde 10.2, 2050 yılında yüzde 20.8, 2075 yı-

ında ise yüzde 27.7'ye yükseleceği tahmin edildi.

2012 yılında 65 ve daha yukarı yaştaki nüfus oranının en yüksek olduğu bölge yüzde 16.5 ile Ege Bölgesi oldu. Yaşlı nüfusun daha yoğun olarak yaşadığı diğer bölgeler, sırasıyla yüzde 14 ile İstanbul, yüzde 11.7 ile Akdeniz ve yüzde 9.9 ile Doğu Marmara bölgeleri oldu. Yaşlı nüfus oranı en düşük olan bölge, yüzde 2.6 ile Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi olarak belirlendi.

Nüfus projeksiyonuna göre Türkiye'nin yaşlı nüfus oranının 2023 yılında yüzde 10.2'ye yükselerek yaşlı nüfus yapısına sahip ülkeler arasında yer alacağı tahmin edildi. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranının yüzde 10'u geçmesi nüfusun yaşlanmasının bir göstergesi oldu. Türkiye'de yaşlı nüfus, diğer yaş gruplarındaki nüfuslara göre daha yüksek bir hız ile artış gösterdi. Küresel yaşlanma süreci olarak adlandırılan "demografik dönüşüm" sürecinde olan Türkiye, oransal olarak yaşlı nüfus yapısına sahip ülkelere göre genç bir nüfus yapısına sahip görünse de, mutlak yaşlı sayısı oldukça fazla. Bu dönüşümde nüfusun yaş grupları yapılanması şekil değiştirmekte, ölümlülük ve doğurganlıkta azalma ile birlikte doğumdan sonra beklenen yaşam süresinde artış olmakta ve çocuk ve gençlerin nüfus içindeki oranı azalırken yaşlıların toplam nüfus içindeki oranı artış gösterdi.

2011 yılında 65 ve daha yukarı yaştaki erkek nüfusta okuma ve yazma bilmeyenlerin oranı yüzde 12.9 iken kadın nüfusa bu oran yüzde 42. İlkokul mezunu olan erkeklerin oranı yüzde 51.4 iken kadınların oranı yüzde 30. Yüksekokul veya fakülte mezunu olan erkek nüfus oranı yüzde 6.2, kadın nüfus oranı ise yüzde 1.6.

65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun eğitim durumu, 15-64 yaş grubundaki kişilere göre de önemli ölçüde farklılık gösterdi. 15-64 yaştaki erkek nüfusta ilkokul mezunu oranı yüzde 22.6 iken 65 ve daha yukarı yaştaki erkek nüfus içinde bu oran yüzde 51.4 oldu. 15-64 yaş grubundaki kadın nüfusta ilkokul mezunu oranı yüzde 32.3 iken 65 ve daha yukarı yaştaki kadın nüfus içinde bu oran yüzde 30 oldu.

2012 yılında 65 ve daha yukarı yaştaki kadın nüfusun yüzde 52.4'ünün eşi ölmüş iken erkek nüfusun yüzde 13.7'sinin eşi öldü. Yaşlı kadın nüfusun yüzde 42.2'si evli iken erkeklerin ise yüzde 82.7'si evli.

2011 yılında emekli ve dul-yetim aylıklarından yararlanan erkeklerin oranı yüzde 67.4, kadınların oranı ise yüzde 28.5 oldu. Diğer sosyal transferlerden yararlanan yaşlı kadınların oranı yüzde 58.6 iken erkeklerin oranı yüzde 1.7 düzeyinde gerçekleşti.

Eşdeğer hanehalkı kullanılabilir medyan gelirinin yüzde 60'ına gö-

re hesaplanan yoksulluk oranı Türkiye geneli için yüzde 22.6 iken, bu oran yaşlı nüfus için yüzde 17 oldu. 65 ve daha yukarı yaştaki erkeklerde yoksulluk oranı yüzde 15.9, kadınlarda ise yüzde 17,9.

15 ve daha yukarı yaştaki nüfusta borç ve taksiti olmayanların oranı yüzde 38.2 iken bu oran 65 ve daha yukarıdaki nüfusta yüzde 61.4 oldu.

2012 yılında 18 ve daha yukarı yaştaki nüfusun yüzde 61'i mutlu iken 65 ve daha yukarı yaştaki erkeklerin yüzde 64.2'si, kadınların ise yüzde 57.3'ü kendilerini mutlu hissediyor.

Yaşlılık döneminde bireylerin mutluluk kaynağı yüzde 62 ile aileleri oldu. 2012 yılında 65 ve daha yukarı yaştaki kadın ve erkek nüfusun en önemli mutluluk kaynağı, aileleridir. İkinci sırada gelen mutluluk kaynağı kadınlar için yüzde 22.9 ile çocukları, erkekler için ise yüzde 11.7 ile eşleri.

Anne babalarını haftada birden fazla ziyaret eden kız çocuklarının oranı yüzde 37.2 iken erkek çocukları için bu oran yüzde 33.4 oldu. 65-74 yaş grubundaki erkeklerin sağlık durumu aynı yaş grubundaki kadınlara göre çok daha iyi durumda. 2010 yılında 65-74 yaş grubundaki erkeklerde sağlık durumu "çok iyi veya iyi" düzeyinde olanların oranı yüzde 43.1 iken kadınlarda bu oran yüzde 17.8.

Euro bölgesinde sıkı maliye politikası tartışmaları yoğunlaşıyor

Ekonomik yavaşlama ve daralma sürecinde 2011 yılında sadece yüzde 1.4 oranında büyüme gerçekleştiren Bölge ekonomisi 2012 yılında yüzde 0.6 oranında küçüldü. Bu sonuçlar sıkı maliye politikası uygulamalarına yönelik tartışmaları artırdı.

Ekonomik faaliyet hacmine ilişkin göstergeler halen ciddi bir kriz yaşayan Euro Bölgesinde durumun Mart ayında daha da olumsuz bir görünüm ortaya koyduğunu gösteriyor. Bölgenin ekonomik büyümesi hakkında güvenilir bir gösterge olarak kabul edilen 'Birleşik Satınalma Yöneticileri Endeksi' (PMI) Şubat ayına ilişkin 47.9'dan beklentilerin üzerinde bir düşüşle Mart ayında 46.5'e gerilemiş bulunuyor (Endeksin 50'nin altında olması daralmaya işaret ediyor). Bölgenin ikinci büyük ekonomisi Fransa'da imalat sanayi son dört yılın en kötü dönemini yaşarken, Bölgenin ekonomik lokomotifini kabul edilen Almanya ise yavaşlama ve durgunluk belirtileri sergiliyor. Buna karşılık ABD ve Çin'de, imalat sanayi üretiminde küresel eko-

nomi açısından büyük öneme sahip olan bir iyileşme gözlemleniyor. ABD'nde PMI Endeksi bir önceki aya ilişkin 54.3'ten Mart ayında 54.9'a yükselmiş bulunuyor. Konut satışları ise Şubat ayında son 3 yılın en yüksek düzeyine tırmanırken fiyatlarda da artış gözlemlendi. Çin'de ise HSBC PMI Endeksi her ne kadar 50.4'ten 51.7'ye yükselmiş ise de, bu yılın başında erişilmiş olan son iki yılın en yüksek değerinin altında gerçekleşti.

Başta Akdeniz kuşağında yer alanlar olmak üzere AB ülkeleri 2008 yılı küresel krizinden ABD'ne göre biraz gecikmeyle ancak derin bir biçimde etkilendiler. 2009 yılında yüzde 4.4 oranında küçülen Euro Bölgesi ekonomisi daha sonra toparlanma eğilimi sergilemiş ve izleyen yıl genelinde yüzde 2.0 ora-

nında büyüme sergilemiştir. Ne var ki son iki yıllık dönemde bazı üye ülkelerde baş gösteren kamu borç stoku ödenememe krizinin bankacılık kesimine yansımalarıyla birlikte toparlanma süreci kesintiye uğramış, kriz giderek daha da şiddetlenmiş ve genişletici maliye politikalarına başvurulması olanağının devreden çıkmasıyla, sona erdirilmesi daha da güç bir görünüm kazanmıştır. Ekonomik yavaşlama ve daralma sürecinde 2011 yılında sadece yüzde 1.4 oranında büyüme gerçekleştiren Bölge ekonomisi 2012 yılında yüzde 0.6 oranında küçülmüştür. ABD ekonomisi 2012 yılı itibarıyla kriz öncesi döneme göre yüzde 2.4 oranında büyüme kaydetmiş ise de Euro Bölgesi genelinde gayrisafi hasıla kriz öncesinin yüzde 3.0 oranında daha altında kalmıştır. İtalya'nın

GSYH'sı halen 2000 yılındaki düzeyinde bulunmakta olup, kriz öncesindeki en yüksek değerinin yüzde 7.8 oranında daha altındadır. İspanya'da işsizlik haddi yüzde 26.0'ya tırmanırken, GSYH kriz öncesi düzeyinin yüzde 6.3 gerisine düşmüştür. Bölgenin en güçlü ekonomisi Almanya'nın bile GSYH'sı kriz öncesi değerinin ancak yüzde 1.4 daha yukarısında seyretmektedir. Bölge genelinde bu yılın Ocak ayı itibarıyla işsizlik haddi yüzde 11.9'a tırmanmış bulunmaktadır.

Avrupa Merkez Bankasının (AMB) uygulamaya koymuş olduğu önlemlerin de (doğrudan parasal işlemlere gitme (OMT)– 'sınırsız olabilecek bir biçimde' hükümet bonolarını satın alma taahhüdünde bulunma gibi) katkısıyla bölge genelinde finansal piyasalarda rahatlama sağlanmıştır. İspanya ve İtalya hükümet bonoları faiz farkları –spread- düşmüş, kamu kesimi borçlarının geri ödenememe riskine ilişkin kaygılar hafiflemiştir. Ancak bölge halen derin bir resesyon yaşamaktadır. Parasal Birlik üyesi olan ülke hükümetleri efektif talebi canlandırmak için genişletici para politikaları uygulayamadıkları gibi kısa vadede dış talebi canlandırma olanağına da sahip değildir. Yüksek kamu borçluluk oranları ve Birliğin *Maastricht* kriterleri ayrıca borçluluk oranlarının düşürülmesine ilişkin olarak alınmış olan Komisyon kararları gevşek maliye politikalarının devreye konulmasını zora sokmaktadır.

Başta Yunanistan olmak üzere İrlanda ve Portekiz'in içinde buldukları ve ülkeyi iflasa – default - götürebilecek boyuttaki kamu borçları krizi, 2010 yılında Toronto'da yapılan G 20 Toplantısında gelişmiş ülkelerin sıkı maliye politikasına yönelmeleri kararının alınmasında en önemli etken olmuştur. Toplantı sonrası yayınlanan bildiri- de "Gelişmiş ülkeler, bütçe açıklarının 2013 yılında yarı yarıya düşmesini ve 2016 yılında da borç/GSYH oranlarının istikrara kavuşmasını ve düşmesini sağlayacak mali planlamalar yapma taahhüdünde bulunmuşlardır" ifadesi yer almıştır. Etkin ve hızlı biçimde uygulamaya konulacak sıkı maliye politikasının borç batağındaki ülkeler için büyük önem taşıdığı ve kaçınılmaz nitelikte olduğu düşünülmüştür. Yunanistan'ın karşı karşıya geldiği iflas durumu kamu maliyesi açısından henüz ciddi bir sorunu bulunmayan ülkeleri dahi mali politikalarını sıkılaştırmaya yöneltmiştir. Ancak Para Birliğinin Güney kuşağında hüküm süren ve siyasi sosyal sorunları da beraberinde getiren ve yapışkan bir nitelik kazanan resesyon, sürdürülmekte olan sıkı maliye politikalarını ciddi şekilde tartışma alanına çekmiştir.

Sıkı maliye politikasına geçilmesinden sonra gözlemlenen gelişmeler bu politikanın gerekli olup olmadığı ve yarattığı fayda konusunda ciddi kaygılar uyandırmıştır. Zira bu süre zarfında sıkı maliye politikası izleyen tüm ülkelerde ka-

mu borcu/GSYH oranları yükselme göstermiştir. New York Times yazarlarından Paul Krugman ek olarak bir hususa işaret ediyor. IMF verilerine göre 2009-2012 döneminde krizin maliyeti, mali politikanın sıklığı ölçüsünde yüksek gerçekleşmiştir. Maliye politikası ne kadar sıkılaştırılmış ise gayrisafi hasıladaki düşüş o ölçüde yüksek olmuştur.¹ Eğer AMB sorunlu hükümetlerin ihrac etmiş oldukları kağıtları satın almak amacıyla 'doğrudan parasal işlemlerde bulunma' kararını daha önceden almış olsa idi, finansal piyasalarda panik havası yaratarak spreadlerde (faiz farklarında) mali politikalarda sıkılaştırmaya gidilmesini zorunlu hale getiren keskin artışları önleyebilirdi. Banka bunu yapmadığı içindir ki on milyonlarca insan artan işsizliğin acısını çekmiştir. AMB'nin krize geç müdahale etmiş olduğu ileri sürülürken FED'in ABD ekonomisini canlandırmak amacıyla geniş kapsamlı parasal genişletmeye gitmiş olmasına dikkat çekilmektedir. Bilindiği gibi Amerikan Merkez Bankası (FED) Aralık ayı ortasında üçüncü hacimli parasal gevşetme politikasını (QE3) devreye sokmuş ve ilk kez faiz hadleri ile işsizlik oranı arasında doğrudan bağ kuracağını ve işsizlik haddi yüzde 6.5'in altına düşünceye kadar, enflasyon beklentisinin yüzde 2.5'in üzerine çıkmaması koşuluyla, faiz haddini sınıra yakın düzeyde sürdüreceğini açıklamıştır. ABD'nde yılbaşında vergi artırımlarının devreye girme-

sine ve federal hükümet harcamalarında kesintiye gidilmesine rağmen ekonomik faaliyet hacmine ilişkin verilerin ekonomik büyüme alanında olumlu bir seyre işaret ediyor olmasında, FED'in kararlı bir biçimde sürdürmekte olduğu genişletici para politikasının önemli katkısı olduğu belirtilmektedir.²

İzlenen sıkı maliye politikası konusunda Birliğin karar organları düzeyinde de görüş ayrılıkları gözlemlenmektedir. Bazı üye ülkelerde resesyona derinleşme belirtileri ortaya koyarken AB Komisyonunun ekonomik ve mali işlerden sorumlu Başkanı yardımcısı *Olli Rehn* liderlere, bütçe açıklarına ilişkin hedefler konusuna daha az önem vermeleri konusunda tavsiyede bulunmuştur. Rehn, geniş bütçe açığı veren üye ülkelerin, bütçe açıklarının ekonomik büyüme sürecine girilmesi suretiyle kapatılması amacıyla ekonomilerini liberalize etme cihetine gitmeleri için öncelikler tespit edilmesini talep etmiştir.³

Daha önceleri Uluslararası Para Fonu'nda (IMF) kıdemli ekonomik politika danışmanı olarak çalışmış olan Kaliforniya Üniversitesinden Prof. Barry Eichengreen de AMB'nin ekonomik kriz karşısında yeteri kadar güçlü bir tutum sergilememiş olduğunu savunarak, ban-

kanın, ekonomik büyümeye geçilmesi konusunda çekingen bir tavır ortaya koyduğunu ileri sürüyor.⁴ Ona göre banka süregelen kur savaşlarında yer almayarak muhafazakar bir görev anlayışı benimsiyor. Eichengreen'e göre Japon Merkez Bankasının da FED ve İngiltere Merkez Bankası gibi hacimli parasal genişletmeye yönelmesiyle Euro üzerinde yukarı yönlü bir baskı oluşacak, güçlü bir Euro ise Avrupa'nın ihtiyaç duyduğu en son şey. Ona göre Avrupa için olasılığı en yüksek senaryo Japonya'nın yakın geçmiş dönemde (90'lı yıllarda) yaşamış olduğu süreci anımsatan, yavaş büyümenin veya ekonomik durgunluğun hakim olduğu kayıp bir on yıl. Zira halen hükümetler sıkı maliye politikalarını sürdürüyorlar. Mali istikrar programlarının yumuşatılacağı yönünde emareler var hatta Fransa'nın mali açığını düşürmesi için öngörülen süre uzatılmış durumda. Fakat Japonya'da olduğu gibi kamu harcamalarında artırıma gidilmesinin, mali gevşetmenin geçici olduğunu düşünen kamuoyu harcama alışkanlıklarını değiştirmeyeceği ve dolayısıyla bu politikanın fazla etkili olmayacağı görüşünü savunuyor. Diğer taraftan o dönemde Japonya'da işsizlik haddinin nadiren yüzde 4.0'ün üzerine

çıkması işaret eden Eichengreen, Avrupa'nın önünde bir de ciddi sosyal huzursuzluklarla yüz yüze gelme tehlikesi bulunduğunu ifade ediyor ve sonuç olarak Avrupa ülkelerinin mevcut yapıyı -status quo- korumaya yönelik çekingen ve sığ tedbirler ile yetinmeyi bırakıp, dengeli ve hem arz yönlü reformları hem efektif talebi destekleyici önlemleri içeren iki yönlü kapsamlı bir politika benimsemeleri gerektiğini ileri sürüyor.

Gerçekten kriz sürecinde Güney kuşağı ülkeleri ile Kuzey Avrupa ülkeleri arasında ortaya çıkan keskin ayrışmanın açıkça ortaya koyduğu gibi, sorunun temelinde esas itibarıyla ekonomik istikrarsızlığa yol açan yüksek hacimli sermaye akımları, dış denge eksiklikleri ile düşük tasarruf ve verimlilik düzeyleri yatmaktadır.⁵ Para Birliği üyeliği devalüasyona geçit vermemekte, ithal talebini yükseltmekte, düşük verimlilik dış talebi kısmak suretiyle düşük tasarruf hacmi ise yatırım hacmini daraltarak ekonomik büyümeyi olumsuz etkilemekte, düşük büyüme hızı kamu maliye yapısını bozmakta, hacimli dış sermaye girişleri bu bozuk ve sürdürülemez gidişatı yeni bir krize kadar ayakta tutmaktadır.

1 Financial Times, 27 Şubat 2013, S. 9, Martin Wolf, The Sad Record of Fiscal Austerity.

2 www.reuters.com/assets/print?aid=USBRE921.03O20130322

3 Financial Times, 22 Şubat 2013, S.3. Eurozone deficit...

4 www.project-syndicate.org/print-why-europe-will-avoid...

5 Ülkemizde büyüme hızının sert bir şekilde yavaşlamasının ve büyüme hızı ile dış denge eksikliği – yüksek cari açık - , enflasyon oranı ve kamu mali performansı arasında yüz yüze kalınan ilişkinin ve yapılması gereken zor tercihin temelinde de bu sorunlar yatmaktadır.

Dünya Ekonomisi

Kıbrıs Rum kesimi alarmı

Ekonomik krizin pençesine düşen Kıbrıs Rum Kesimi'nin kurtarılmasına yönelik olarak Euro Bölgesi kurtarma yardımının kabul edilmemesi ve yeni arayışlar küresel ekonominin alarm noktasını bu ülkeye yoğunlaştırdı.

Euro Bölgesi'nin banka mudilerine vergi getirme kararı, Euro Bölgesi'nde yatırımcıları ve tasarruf sahiplerini ürkütecek bir uygulamanın kapısını açmasından korkan politikacılar ve bankacıları hem şaşırttı hem de korkuttu.

Euro Bölgesi maliye bakanları Rum Yönetimi'ne 10 milyar Euro'luk (13 milyar dolar) kurtarma yardımı vermeyi kabul etti. Ancak bakanlar borcun çok bü-

yük bölümü bankalardan kaynaklandığı için ortaya çıkan mali yükün çoğunu sektörün üstlenmesi anlamına gelen bir karar aldılar.

Euro Bölgesi bakanları, bundan önceki yardım paketlerinden farklı olarak Rum tasarruf sahiplerinin mevduatlarından yüzde 10'a kadar ödeme yaparak ülkelerinin borcuna karşılık en az 6 milyar Euro'luk bir destek sağlamaya zorluyorlar.

Bu karar Güney Kıbrıs'ta önce

şaşkınlık sonra da öfke yarattı. Ne var ki kurtarma yardımı almazsa Rum Yönetimi iflasa girecek ve bu durumda Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB), Euro Bölgesi'ndeki sorunlu ülkelerin devlet tahvilleri alma kararıyla canlandırmayı başardığı yatırımcı güveni yeniden çökecek.

Her ne kadar bakanlar bu uygulamanın tek seferlik olduğunu ve Güney Kıbrıs'ın Euro Bölgesi ekonomisine katkısının sadece yüzde 0.2 olduğunu vurgulasalar

da, siyasetçiler, bankacılar ve analistler, bu verginin diğer Euro Bölgesi ülkelere zarar vereceğinden kaygılı.

Tüm bu tartışmaların ışığında Kıbrıs Rum Yönetimi bu kararı kabul etmeyerek, Rusya'dan kredi yoluna başvurdu. Ancak bu kredi miktarının yetersiz kalması endişelerin daha da artmasına neden oldu.

Kıbrıs Rum Kesimi bankalarındaki mevduatın büyük bölümü Rus ve İngiliz vatandaşlarına ait. Euro bölgesinde beklentiler olumsuz ve dalgalı bir görünüm izliyor: Ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentileri gösteren öncü İmalat Sanayi PMI endeksi, Mart ayında son dört ayın düşüğü 46,6 seviyesine geriledi: Endeks Ocak'ta son 11 ayın en yüksek değerini alarak 47,9 olarak açıklanmış ve bu seviyeyi Şubat'ta da korumuştur. Daha uzun vadede baktığımızda endeksin son 20 aydır 50 altındaki daralma seyrini sürdürdüğünü görmekteyiz; ancak Ocak ve Şubat'taki olumlu seyri takiben, Mart ayında görülen gerileme dikkat çekmekte. Zayıf gelen

imalat sanayi PMI verileri ECB'nin büyüme tahminlerini aşağıya çekmesiyle uyumlu: ECB 2013 için yüzde -0,9 – yüzde -0,1 arasında daralma, ve 2014 için yüzde 0 – 2 büyüme bekliyor.

Daralma Euro bölge'sindeki tüm ülkelerde gözlenmektedir: Bölge'nin en büyük iki merkez ülkesi Almanya ve Fransa'da imalat sanayi PMI endeksleri, sırasıyla, 48,9 ve 43,9 olarak açıklandı. Yeni siparişlerde gözlenen düşüş son 22 aydır devam ediyor. Düşük talep, borç krizinin yarattığı belirsizlik, piyasa güveninde kırılmalık yaratıyor. İstihdam piyasası son 14 aydır daralmakta. PMI verileri hizmet sektöründe de daralmanın sürdüğünü işaret etmekte: 46,5 olarak açıklanan öncü hizmet sektörü PMI endeksi son 5 ayın en düşük seviyesinde.

Fed, ABD ekonomisinde görülen iyileşmeye rağmen, bu kazanımların sürekliliğine kani olana kadar yüksek derecede destekleyici para politikası programında bir değişikliğe gitmeyecek. Fed, 2 gün süren toplantısında gevşek

para politikası duruşunu korurken, yüksek işsizlik, kamu harcamalarındaki keskin düşümlere ve yurt dışındaki risklere dikkat çekti. Fed Başkanı, henüz emek piyasasında anlamlı bir değişim görmediğini, sıkı maliye politikasının merkez bankasının yüksek derecede genişleyici para politikasını sürdürmesinin bir nedeni olduğunu belirtiyor. Kongre Bütçe Ofisi'nin yıl başından itibaren artırılan vergiler ve harcama kısıntısı tedbirlerinin bu yılki büyümeyi yüzde 1.5 oranında azaltma öngörüsüne atıfta bulunarak bunun Fed için "önemli bir konu" olduğuna dikkat çekiyor.

Fed aynı zamanda ekonomik tahminlerini de yayınladı; yurt dışı riskler ve kamu harcamalarındaki azalmaya bağlı olarak 2013 ve 2014 büyüme tahminleri düşürüldü. 2013: yüzde 2,3-2,8; 2014: yüzde 2,9-3,4. Kurul emek piyasasında da bir iyileşme bekliyor; işsizlik oranı da 2014 sonu için yüzde 6,7-7,0 aralığına çekildi. Fed, işsizlik yüzde 6,5'in üzerinde kaldığı, enflasyon kısa vadede yüzde 2,5

üzerine çıkmadığı ve uzun vadeli enflasyon beklentileri yüzde 2 seviyesinde olduğu sürece faiz oranlarını sıfır seviyesinde tutmayı taahhüd etmişti. Bernanke, emek piyasasındaki iyileşmeye bağlı olarak aylık bono alım miktarını değiştirebileceğini belirtiyor; Fed halen, uzun vadeli borçlanma maliyetlerinin düşük seviyede kalmasını desteklemek için ayda 85 milyar dolar tutarında hazine kağıtları ve konut kredilerine dayalı varlık alım programını sürdürüyor. Fed yetkilileri bu alımların “ekonomik büyüme ve istihdama önemli katkı sağladığını” düşünüyor. Uzun süreli düşük faiz oranının finansal piyasalarda riskli davranışları tetikleme veya aktif köpüğü yaratma olasılığı ise halihazırda “yönetilebilir” olarak görülüyor. İtalya’da GSYİH yılın son çeyreğinde yüzde 0,9 daraldı. İtalyan ekonomisi 2012’de bir önceki yıla göre yüzde 2,8 küçülmüş oldu. İtalya’da ihracat büyümeyi desteklemeye devam etse de, ithalattaki ve iç talepteki azalma ekonomik daralmayı getiriyor. İtalyan seçimlerinden sonra ül-

kede oluşan politik belirsizlik ve hala bir koalisyon hükümetinin kurulamamış olması da, artan işsizlik oranı ve sıkı kredi koşullarıyla birlikte İtalyan ekonomisi üzerinde baskı yaratmaya devam ediyor. Aralık ayında, mali kesim dışında İtalyan şirketlerine verilen krediler bir önceki yıla göre yüzde 3,3 daraldı. Hanehalkına verilen kredilerde ise yüzde 1,4 azalma görülüyor.

İtalya’da parlamentonun iki kanadı da 15 Mart’ta tekrar açılacak ve başkanlarını seçecek. Ancak bu tarih, bir koalisyon hükümetinin kurulacağı anlamına gelmiyor. Teknik olarak İtalya’nın bir koalisyon hükümeti kurulması için son günü Cumhurbaşkanı Napolitano’nun görevinin son günü, yani 15 Mayıs. Yeni koalisyon hükümeti kuruluncaya kadar ise, Monti hükümeti görevde kalmaya devam edebilecek.

Almanya’nın dış ticaret fazlası Şubat’taki 16,9 milyar euro olan seviyesinden, Ocak ayında 15,7 milyar euro’ya düştü. Mevsimsellikten arındırılmış ihracat aylık yüzde 1,3 artarken, ithalat

yüzde 3,1 artış gösterdi. 2012’de Almanya’nın cari işlemler fazlası milli gelirin yüzde 5,9’u seviyesinde gerçekleşirken, 2013’te ise tahmin edilen seviye yüzde 4,4.

Almanya büyüme odaklı bir AB zirvesi arifesinde harcamaları kısıcıcı ve bütçesini dengede tutacak planı ortaya koydu. Almanya 2014 bütçesinde 5 milyar euro-luk harcama kısıcıcı önlemlere gidiyor ve 2015’de bütçe denkleğini hedefliyor. Almanya, 2014 harcama planını “büyüme dostu mali uyum” olarak tanımlarken euro bölgesi ülkelerine istikrarlı bir bütçe ile büyümenin ulaşılabilir olduğunu belirtiyor. Fransa ise 2013 bütçe açığı hedefini belirgin bir farkla kaçırarak. Avrupa’da genç nüfusta işsizlikle mücadele için de AB Komisyonu 6 milyar euroluk önlem tedbiri açıkladı; Avrupa Parlamentosunda karara bağlanması bekleniyor. Genç nüfusta işsizlik yüzde 22 seviyesinde; İspanya, Yunanistan, Portekiz ve İtalya’nın bazı kısımlarında her iki gençten biri işsiz.

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Şubat (Milyon TL)			2013 Yılı Bütçe Hedefi
	2013	2012	Artış (yüzde)	
Genel Bütçe Gelirleri	67.078	27.422	25.9	361.134
Vergi Gelirleri	56.028	23.460	21.2	317.948
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	17.240	5.920	9.21	91.929
Gelir Vergisi	9.842	5.462	9.55	62.667
Gelir Vergisi Tevkifatı	9.205	5.330	10.2	57.358
Kurumlar Vergisi	7.398	458	8.77	29.262
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	7.198	163	11.4	28.303
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	2.860	2.195	12.9	7.710
Motorlu Taşıtlar Vergisi	2.829	2.180	11.9	7.478
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	21.665	9.678	27.4	131.472
Dahilde Alınan KDV	6.918	3.943	14.0	36.400
Özel Tüketim Vergisi	12.809	4.697	40.5	83.136
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	1.089	562	15.2	6.342
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	9.897	3.596	30.4	67.447
İthalde Alınan KDV	9.108	3.198	34.9	61.213
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.084	1.215	-54.8	9.124
Harcamalar	64.881	26.347	14.8	404.045

Mevzuat Değişiklikleri

- 01.03.2013** - Tarımsal Faaliyette Bulunanların Prim Borçlarının sattıkları Tarımsal Ürün Bedellerinden Kesinti Yapılmak Suretiyle Tahsil Edilmesine Dair Tebliğ
- 02.03.2013** - İstirahatli Olan Sigortalıların İşyerinde Çalışmadıklarına Dair Bildirimin İşverenlerce Sosyal Güvenlik Kurumuna Gönderilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- 12.03.2013** - Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 19) Hakkında Tebliğ (Sıra No: 9)
- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulunun 28/2/2013 Tarihli ve 75935942-050.01.04-[01/05] Sayılı Kararı
- 13.03.2013** - Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik
- 16.03.2013** - Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanacak Azami Faiz Oranları Hakkında Tebliğ (Sayı: 2006/1)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2013/4)
- 21.03.2013** - T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (No: 2013/13)
- 23.03.2013** - Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 352)
- Parasal Sınırlar ve Oranlar Hakkında Genel Tebliğ (Sayı: 2013/1)
- Vakıflara Vergi Muafiyeti Tanınması Hakkında Genel Tebliğ (Seri No: 1)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 3)
- 24.03.2013** - Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği

Vergi Takvimi

- 01.04.2013** - 2012 Yılına İlişkin Yıllık Gelir Vergisinin 1. Taksit Ödemesi
- 2012 Yılına İlişkin Bilanço Esasına Göre Defter Tutan Gelir Vergisi Mükellefleri İçin Kesin Mizan Bildirimi
- Şubat 2013 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)
- Şubat 2013 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)
- Şubat 2013 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 6111 Sayılı Kanununun 2,3,5,6,7 ve 8. Maddeleri Hükümleri Uyarınca Ödenmesi Gereken 12. Taksit Ödemesi
- 2013 Yılına Ait Mükellef Bilgileri Bildiriminin Verilmeye Başlanması (1 Nisan-31 Mayıs 2013 tarihleri arasında verilecek)
- 09.04.2013** - 16-31 Mart 2013 Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Ödemelere Ait Beyannamenin Verilmesi ve Ödenmesi
- 10.04.2013** - 16-31 Mart 2013 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 15.04.2013** - Mart 2013 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2013 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi

- Mart 2013 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisinin (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2013 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2013 Dönemine Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2013 Dönemine Ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödemesi
- 22.04.2013** - Mart 2013 Dönemine Ait Kolalı Gazozlara İlişkin EK:7 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Mart 2013 Dönemine Ait Alkollü İçeceklerle İlişkin EK:8 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Mart 2013 Dönemine Ait Tütün Mamullerine İlişkin EK:9 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Mart 2013 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin EK:10 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Mart 2013 Dönemine Ait 5602 Sayılı Kanunda Tanımlanan Şans Oyunlarıyla İlgili Veraset ve İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2013 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2013 Dönemine Ait İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2013 Dönemine Ait Müşterek Bahislere İlişkin Eğlence Vergisinin Beyanı ve Ödemesi ile Diğer Eğlence Vergilerine İlişkin Eğlence Vergisinin Ödemesi
- Mart 2013 Dönemine Ait Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2013 Dönemine Ait Yangın Sigortası Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 24.04.2013** - Mart 2013 Dönemine Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Ocak-Şubat-Mart 2013 Dönemine Ait Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı (GVK 98. Maddesinin 3. Fıkrasına Göre Üçer Aylık Beyanname Verme Hakkından Yararlananlar İçin)
- Ocak-Şubat-Mart 2013 Dönemine Ait GVK Geçici 67. Madde Kapsamında Yapılan Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Mart 2013 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- Ocak-Şubat-Mart 2013 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- Mart 2013 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Beyanı
- 25.04.2013** - 2012 Yılına İlişkin Kurumlar Vergisi Beyannamesinin Verilmesi
- 1-15 Nisan 2013 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 1-15 Nisan 2013 Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Ödemelere Ait Beyannamenin Verilmesi ve Ödenmesi
- Denetim Kuruluşları Yetkilendirme Belgesi Yıllık Harç Bildirimi Verilmesi
- 26.04.2013** - Mart 2013 Dönemine Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatların Ödemesi
- Ocak-Şubat-Mart 2013 Dönemine Ait Tevkifatların Ödemesi (GVK 98. Maddesinin 3. Fıkrasına Göre Üçer Aylık Beyanname Verme Hakkından Yararlananlar İçin)
- Ocak-Şubat-Mart 2013 Dönemine Ait GVK Geçici 67. Madde Kapsamında Yapılan Tevkifatların Ödemesi
- Mart 2013 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
- Ocak-Şubat-Mart 2013 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
- Mart 2013 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi
- 30.04.2013** - 2012 Yılına İlişkin Kurumlar Vergisinin Ödemesi
- 2012 Yılına İlişkin Kurumlar Vergisi Mükellefleri İçin Kesin Mizan Bildirimi
- Mart 2013 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)
- Mart 2013 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)
- Mart 2013 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 31.05.2013** - 2013 Yılına Ait Mükellef Bilgileri Bildiriminin Verilmesinin Son Günü

Mart 2013 Kronoloji

- 01 Mart** Avrupa Birliği Komisyonu'nun Genişlemeden Sorumlu Temsilcisi Stefan Füle, sürdürülmekte olan İmralı görüşmelerine destek verdiğini açıkladı.
- 02 Mart** Erbil'de basın toplantısı yapan BDP'li Kışanak, "Öcalan'ın Kandil'deki tutsakların bırakılması talebini illettik, 1 hafta 10 gün içinde sonuçlandıracaklarını söylediler" dedi.
- 03 Mart** 4 aydır yoğun bakımda yaşama tutunmaya çalışan arabesk müziğinin fenomeni Müslüm Gürses, 60 yaşında aramızdan ayrıldı.
- 04 Mart** Yunanistan Başbakanı Samaras, 12 bakanıyla İstanbul'a geldi. 25 anlaşma imzaladı.
- 05 Mart** Güney Amerika solunun 14 yıllık iktidarıyla efsanevi liderleri arasına giren Venezuela Devlet Başkanı Hugo Chavez hayatını kaybetti.
- 06 Mart** Ankara'da Yunus Emre Halk Çarşısı'nda çıkan yangında 687 işyeri kül oldu.
- 07 Mart** CHP lideri Kılıçdaroğlu, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile görüşerek İmralı sürecine müdahale etmesini istedi.
- 08 Mart** Rekabet Kurulu, kredilerde işbirliği yaptıkları için 12 bankaya 1.1 milyar TL ceza kesti.
- 09 Mart** BDP Eşbaşkanı Demirtaş parti içi soruşturma sonucunda, Milliyet'in yayınladığı İmralı tutanaklarının kendi partilerinden elde edildiği sonucuna vardıklarını söyledi.
- 10 Mart** Vakıfbank bayan voleybol takımı Azerbaycan temsilcisini 3-0 yenerek Avrupa şampiyonu oldu.
- 11 Mart** Silivri'de 4.5 yıldır devam eden Ergenekon davasının 277'inci duruşmasında tanıkların dinlenme talebinin reddedilmesi üzerine avukatlar salondan çıkarıldı, arbede yaşandı.
- 12 Mart** Galatasaray Şampiyonlar liginde Alman ekibi Schalke 04'ü yenerek çeyrek finale yükseldi.
- 13 Mart** PKK'nın kaçırdığı kaymakam adayını, polis, asker ve erlerden oluşan 8 kişi Kandil'den BDP-Mazlum-Der ve İHD'li heyete tutanakla teslim edildi.
- 14 Mart** Fenerbahçe Çek rakibini eleyerek tarihinde ilk kez UEFA Avrupa ligi çeyrek finaline yükseldi.
- 15 Mart** THY 2012 yılını 1.1 milyar lira net karla kapattığını açıkladı.
- 16 Mart** AB Maliye Bakanları, ekonomik krize giderek yardım isteyen Kıbrıs Rum yönetimi ile 10 milyar Euro'luk kurtarma paketi konusunda anlaşta.
- 17 Mart** Nevruz yurdun dört bir yanında şarkı ve halaylarla kutlandı. İstanbul Barosu'nun Olağanüstü Genel Kurulu'ndan savunmasız yargılamayı adil saymayız mesajı çıktı.
- 18 Mart** Ergenekon savcılarının 4.5 yıl süren davasında 275 sanıkla ilgili mütalaaayı mahkemeye sundu. Ergenekon örgütü vardır tespiti yapılan mütalaaada, 64 sanık için ağırlaştırılmış müebbet hapis istendi.
- 19 Mart** AK Parti Genel Merkezi'ne lav silahıyla roket, Adalet Bakanlığı'na da 2 el bombası atıldı.
- 20 Mart** Şenghay İşbirliği Örgütü, Türkiye'nin örgüte resmen diyalog ortağı olarak alınmasına karar verildiğini açıkladı.
- 21 Mart** Diyarbakır'da barış ve kardeşlik havasında geçen Nevruz kutlamalarında İmralı'nın silahlar sussun mesajı okundu. Öcalan, PKK'yı sınır ötesine çekilmeye çağdırdı.
- 22 Mart** İsrail Başbakanı Netanyahu, Başbakan Erdoğan'a telefon açtı, Mavi Marmara için özür diledi, ölen 9 Türk'ün ailelerine tazminat ödemeyi kabul etti.
- 23 Mart** İflasın eşiğindeki Rumlar AB ile anlaşta, 10 milyar Euro karşılığında, mevduata vergiyi kabul etti.
- 24 Mart** Karadeniz bölgesinde yaşanan fırtına ve sel baskını karayollarını kapattı, çok sayıda binayı su bastı.
- 25 Mart** Ankara'da sendikalar, dernekler ile çeşitli evlere yapılan helikopterli DHKP-C'ye yönelik operasyonlarda 15 kişi gözaltına alındı.

40 TL

30 TL

40 TL

30 TL

www.mu-den.com.tr

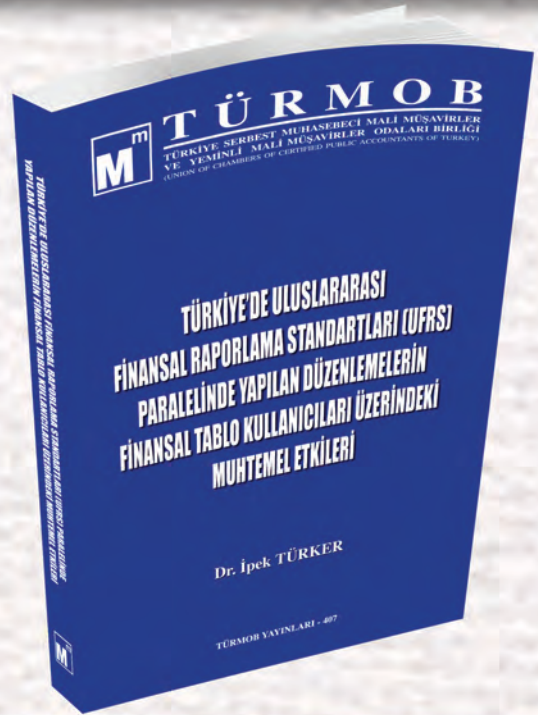
Şehit Gönenc Şk. No:28/3 Anıttepe/ANKARA - Tel: (0.312) 230 04 51 - 52

2012
baskı

50 TL

25 TL

www.mu-den.com.tr

Şehit Gönenç Sk. No:28/3 Anıttepe/ANKARA - Tel: (0.312) 230 04 51 - 52